

PALAUTTEEN ANTAMINEN TANSSITUNNILLA

Kolme erilaista lähestymistapaa

Jennijohanna Kettunen

Pedagoginen opinnäytetyö
Elokuu 2010

Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Tekijä(t) KETTUNEN, Jennijohanna	Julkaisun laji Pedagoginen opinnäytetyö (5 op)	Päivämäärä 31.08.2010
	Sivumäärä 19 + 2 liitettä	Julkaisun kieli suomi
	Luottamuksellisuus () saakka	Verkkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi PALAUTE TANSSITUNNILLA – Opettajan antaman palautteen merkitys oppilaalle kolmen erilaisen lähestymistavan kautta		
Koulutusohjelma Opettajan pedagogiset opinnot musiikin ja tanssin alalla		
Työn ohjaaja(t) RAUTIO, Tuija		
Toimeksiantaja(t)		
Tiivistelmä Pedagoginen opinnäytetyö lähestyy erään opettajan antaman palautteen vaikutusta oppilaisiin tanssitunnilla. Kolmena erilaisena menettelykeinona käytetään suullista, fyysistä (sisältäen konkreettisen näytön ja kosketuksen) sekä ei-palautteenantoa. Työn tavoitteena on kehittää opettajan antaman palautteen laatua ja parantaa sen hyötyarvoa sekä valaista oppilaan kokemuksia palautteen saajana. Palautteen antaminen on mahdollisuus vaikuttaa oppimiskokemukseen ratkaisevasti, siksi onkin tarpeen jatkuvasti työstää tätä taitoa. Oppija itse ei kuitenkaan ole täysin voimaton, hän voi vaikuttaa asiaan omalta osaltaan hyväksymällä muutoksen, joka on oppimista. Tarkasteltaessa oppilaan kokemuksia saamastaan palautteesta, havaittiin odotettavissa olevia että yllättäviäkin tuloksia. Selvitetyt kokemukset auttavat eteenpäin parhaiden palautteenantotapojen etsinnässä, mutta myös asettavat haasteita tanssinopettajan työhön. Niiden avulla voidaan kriittisesti tarkastella ja kehittää omaa toimintaa tanssitunnin palautteenantajana.		
Avainsanat (asiasanat) palaute, kokemus, tanssitunti, palautteenanto		
Muut tiedot		

Author(s) KETTUNEN, Jennijohanna	Type of publication Diploma project (5 ECTS credits)	Date 31082010
	Pages 19 + 2 appendix	Language finnish
	Confidential () Until	Permission for web publication (X)
Title FEEDBACK IN DANCE CLASS – The meaning of teacher’s feedback to a pupil by three different approaches		
Degree Programme Pedagogical studies for music and dance teachers		
Tutor(s) RAUTIO, Tuija		
Assigned by		
Abstract This pedagogical thesis work approaches the effects of feedback that is given by a teacher to her pupils. The three different procedures to examine these effects are oral, physical (including both visual showing and touch) and also no feedback. The objective of this work is to unravel the quality of teacher given feedback as well as improve its value of benefit. The thesis is also targeted to enlighten the pupil’s experiences as someone who receives feedback. There’s an opportunity to have a crucial effect on learning experiences, so it’s important to a teacher to keep improving the abilities to give feedback. Also the learner can have impact on the matter by accepting a change that is learning. Both expected and unexpected results were discovered when examining experiences on received feedback. Found results help forward in the search for better ways to give feedback but also set challenges for dance teacher’s work. Thus teachers’ own actions can be critically looked at and developed to a better direction as feedback givers.		
Keywords feedback, experience, dance class, giving feedback		
Miscellaneous		

Sisällys

1	JOHDANTO	4
2	PALAUTTEENANTO JA OPPIMINEN.....	5
	2.1 Mitä on palaute?.....	5
	2.2 Palautteenanto	5
	2.3 Muutos oppijassa.....	6
	2.4 Oppiminen ja tanssitunti	7
3	MENETELMÄT	8
4	KYSELYIDEN TULOKSET	9
	4.1 Ensimmäinen viikko	9
	4.2 Toinen viikko	10
	4.3 Kolmas viikko	12
	4.4 Koko jakso	13
5	POHDINTAA TULOXSISTA	16
	LÄHTEET	18
	LIITTEET.....	19

1 JOHDANTO

Pedagogisessa opinnäytetyössäni lähestyn eräiden palautteenantotapojen merkitystä oppilaan oppimiskokemukseen tanssitunnilla. Keskityn työssäni vain opettajan antamaan palautteeseen. Pyrin hakemaan tietoa erilaisille oppijoille soveltuvien palautteenantotapojen vaikutuksesta ja palautteen saannin riittävydestä. Käytän opinnäytetyössäni keinoina sanallista ja kehollista palautetta, sekä vertailukohtana ei-palautteenantoa.

Aihe tuntui hyvin läheiseltä ja ajankohtaiselta työskennellessäni tanssinopettajana taiteen perusopetusta antavassa tanssikoulussa. Palautteen antaminen oppilaalle on ratkaisevan tärkeä työväline opettajalle ja halusinkin katsastaa asiaa hieman lähemmin voidakseni kehittää itseäni tanssinopettajana.

Minua kiinnostavat tavat, jotka tuovat parhaan tuloksen esiin oppijassa. Ammattini vuoksi olen tottunut antamaan oppilailleni paljon palautetta niin auditiivisessa, visuaalisessa kuin tuntoaistinkin muodossa. Halusin lähteä selvittämään, millaisia sisäisiä vaikutuksia kaikella antamallani palautteella voi olla ja minkälainen merkitys on palautteen antamisen pois jättämisellä.

Tavoitteenani on opinnäytetyön myötä avartaa oppilaan näkemystä omasta oppimisestaan, palautteensaamisestaan ja sen hyödyntämisestä. Tanssi on myös ajatteleva laji ja haluankin näin kehottaa oppilasta punnitsemaan omaa rooliaan tanssinopetuksen vastaanottajana ja ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Opettajalla on mahdollisuus ojentaa tarvittavat työkalut, mutta oppilas itse lopulta päättää, mitä niillä tekee. Pyrin opinnäytetyöni myötä myös kehittämään tulevaisuudessa omia palautteenantotapojani, jotta voin taata parhaan mahdollisen opetuksen.

2 PALAUTTEENANTO JA OPPIMINEN

2.1 Mitä on palaute?

Palautetta voidaan antaa monista asioista. Se voi kohdistua palautteensaajan ominaisuuksiin, tekemisiin, persoonaan, luonteeseen tai kykyihin ja voidaan ilmaista myönteisenä tai korjaavana. Korjaavaa palautetta pidetään kehityksen tuntomerkinä, eikä sitä pitäisi kohdistaa henkilön persoonaan, ulkonäköön tai lahjoihin. Myönteistä palautetta sen sijaan suunnataan kaikkiin edellä mainittuihin ja sen puute aiheuttaa motivaation ja viihtyvyyden laskua. Jos saamme riittävästi kannustavaa palautetta, oloamme muuttuu vaikuttavasti paremmaksi.¹ Myönteinen palaute voi olla kuitenkin myös huonosti annettua, siksi onkin tärkeää perehtyä palautteenannon saloihin. Parhaimmillaan palaute aiheuttaa ihmisessä halun muuttua, joka johtaa oppimiseen. Oppiminen taas saa aikaan muutoksen, jonka vaikutuksesta virhekin korjautuu.² Palaute on siis kehitystämme ajattelun hyvin tärkeää.

2.2 Palautteenanto

Palautteen antaja voi vaikuttaa suuresti oppimiskokemuksen etenemiseen, kuten Mikko Aalto (2004, 8-9) selventää kirjassaan:

Palautetaidot eivät ole yksi väline erilaisten palautteiden joukossa, vaan juuri ”se”, jonka avulla palaute viimekädessä konkretisoituu ja tulee sen vastaanottajan omaisuudeksi.

Palautteen antaminen onkin taito, jota täytyy itsessään kehittää ja työstää, olla koko ajan ns. nöyrän oppipojan asemassa.³ Oppilaan ”selkäydinreaktiot”⁴ eli suojautumismekanismit olisi opittava huomaamaan ja siten voitava auttaa häntä parempaan oppimiseen

¹ Aalto 2004, 13, 48.

² Aalto 2004, 13, 102.

³ Aalto 2004, 101.

⁴ Kullekin yksilölle ominainen tapa reagoida ja ilmaista itseään samalla tavalla samantyyppisissä vuorovaikutustilanteissa.

ennakoimalla palautteenantotapa tai ohjaamalla oppilasta pääsemään irti pinttyneestä reaktiosta. Jokaisella meillä on omanlainen tapansa ottaa vastaan palautetta ja siksi on tärkeää oppimisen kannalta suhteuttaa palaute oppilaan persoonaan ja kokemusmaailmaan. Tässä kysytään opettajan ammattitaitoa. Myös oppilaalla on osansa oppimisprosessissa, hänellä täytyy olla kykyä palautteen vastaanottamiseen ja hyväksyä oman virheen tai onnistumisen tapahtuminen.⁵

2.3 Muutos oppijassa

Palautteenannon tavoitteena on käynnistää henkilössä prosessi, joka vie lopulta uusiin oppimiskokemuksiin. Jotta tällainen tapahtumaketju syntyisi, on palautteenannon välitavalla ratkaiseva merkitys. Muutos ei etene, jollei korjaavan palautteen antajalla ole siihen tarvittavaa taitoa.⁶ Myös olennaista on palautteen saajan tiedostaa palautteen herättämien tuntemusten olevan osa muutosprosessia ja sitä kautta oppimista. Totuttuja tapoja ottaa vastaan palautetta on syytä kriittisesti kaikkien tarkastella, sillä oppiminen vaatii kykyä käsitellä muutokseen liittyviä tunteita.⁷ Epäonnistumiset tai virheet, painavista merkityksistään huolimatta, takaavat parhaat mahdollisuudet oppimiselle, jos niitä tuetaan sekä myönteisellä että korjaavalla palautteella.⁸ Onnistumisten oppimisarvoa voitaisiin sitäkin laajentaa, kun muistettaisiin välittää positiivista palautetta, joka edistää henkilön omanarvontuntoa ja motivaatiota.

Oppilas kehittyy pysyviin muutoksiin, jos hän haluaa itse oppia ja selvittää asioita, eikä toimi, kuten käsketään tai niin kuin muut toimivat.⁹ Opettajalle jää kuitenkin vastuu järjestää oppimistilanne sellaiseksi, että se kehittää oppilaan opiskelutaitoja ja edistymistä.¹⁰

⁵ Aalto 2004, 10.

⁶ Aalto 2004, 100.

⁷ Aalto 2004, 10

⁸ Aalto 2004, 8.

⁹ Aalto 2004, 105.

¹⁰ Hannuksela 2009, 49.

2.4 Oppiminen ja tanssitunti

Palautteen kohde tanssitunnin aikana voi olla yksilö tai koko ryhmä. Yleisimmät opetusmenetelmät ovat mallioppiminen, taidon harjaaminen ja virheiden korjaaminen. Hyvin pitkälti opetus tapahtuu opettajan kontrolloimassa oppimistilanteessa.¹¹ Tanssinopettajalla on siis myös tilaisuus vaikuttaa oppimisympäristöön luoden sen sisäistä motivaatiota ja oppimista ruokkivaksi.

Myönteinen palaute vaikuttaa yksilöön moniulotteisesti. Siitä tulee esimerkiksi hyvä olo ja oppilaan itsetunto vahvistuu, jolloin hän uskaltaa avoimemmin mielin alkaa kehittää niitä ominaisuuksia, joita palautteenanto koskee tai kokeilla ulottuvuuksia, joihin ei vielä usko ole riittänyt. Hän alkaa myös uskoa itsessään olevan muitakin hyviä puolia. Oppilaan suorituskäky paranee ja olennaisesti, hänen kykynsä vastaanottaa korjaavaa palautetta kehittyy.¹² Korjaavalla palautteella on näin enemmän vaikutusarvoa kehitykseen nähden.

Oppilaalle on edullista olla oppijana mm. turvallisesti kokemassaan ympäristössä. Joskus tanssiminen vaatii henkilöltä ennakkoluulotonta avoimuutta tai itsensä alttiiksi asettamista. Turvattomassa oppimispiirissä näin ei pääse tapahtumaan, jolloin oppimista ei välttämättä tapahdu samassa mittakaavassa tai lainkaan. Turvallinen ryhmä houkuttelee esiin parhaat puolemmme oppijoina ja jopa ne piirteet, joita emme pidä vahvuuksinamme, nousevat esiin jalostuneessa muodossa.¹³ Turvallisuuden tunteen syntymiseen tanssitunnin aikana on viisi avainsanaa: luottamus, hyväksyntä, avoimuus, tuen antaminen ja sitoutuminen.¹⁴

¹¹ Hannuksela 2009, 48.

¹² Aalto 2004, 27–28, 144–146.

¹³ Aalto 2004, 27–28.

¹⁴ Aalto 2004, 29–30.

3 MENETELMÄT

Pedagogisen opinnäytetyöni esittämiin kysymyksiin hankin tietoa Lappeenrannassa työskennellessäni Tanssiopisto Sonja Tammelan opettajana. Valitsin kohderyhmikseni kaksi tanssia harrastavaa ryhmää, jazz- ja nykytanssin edistyneimmät tasot, joita itse opetin. Molemmat ryhmät kävivät tunneilla kaksi kertaa viikossa 90 minuuttia kerrallaan. Oppilaat olivat pääosin lukioikäisiä nuoria, joiden joukossa oli myös muutama jo työssäkäyvä henkilö. Opinnäytetyöhön osallistuvissa oli yksi poika ja loput tyttöjä.

Keräsin materiaalia kolmen viikon ajalta erilaisin menetelmin ja kyselylomakkein. Jaotelin tiedonkeruun ajallisesti kolmeen osaan, jona aikana toimin itse kolmella eri tavalla opetustilanteessa. Ensimmäisellä viikolla en antanut oppilaille palautetta lainkaan. Toisen viikon toimin käyttäen vain auditiivisia palautteenanto keinoja eli toisin sanoen annoin vain sanallista palautetta. Viimeinen viikko sisälsi sekä sanallista että kehollista palautetta. Kehollinen palaute piti sisällään tässä tapauksessa visuaalisen näytön ja kosketuksen avulla ohjaamisen.

Tiedonhankinnan menetelmänä käytin kyselylomakkeita, jotka annoin kullekin ryhmälle viikon viimeisellä kerralla lopputunnista. Jokaisen viikon jälkeen oppilaat vastasivat neljään kyseistä periodia koskeviin kysymyksiin (ks. Liite 1.) ja lisäksi kolmannen viikon päätteeksi myös viiteen koko jaksoa kartoittaviin kysymyksiin (ks. Liite 2.).

Tiedonkeruun ajalle määrittelin, mikä käytännössä oli palautetta ja mikä ei. Tanssituntien ollessa kyseessä, täytyi minun tietenkin opettaa uutta materiaalia. Uusien sarjojen tai liikkeiden visuaalista näyttämistä en pitänyt palautteenantona niin kauan, kunnes oppilaat muistivat liikemateriaalin vähintäänkin kohtalaisesti. Sen jälkeen näyttäminen muuttui jo palautteeksi. Kaikkiin oppilaiden kysymyksiin, jotka koskivat juuri liikkeen muistamista tai ymmärtämistä, saatoin vapaasti vastata. Sen sijaan heidän oman tekemisensä laatuun liittyvät, palautetta ”onkivat” kysymykset olivat määrittelyni mukaan palautteenantoa. Myöskään itse oma-aloitteisesti en voinut puuttua oppilaan tekemiseen korjaamalla tai kehumalla.

4 KYSELYIDEN TULOKSET

4.1 Ensimmäinen viikko

Viikon aikana en antanut oppilaille lainkaan palautetta. 18 oppilasta osallistui molemmille tai periodin viimeiselle tunnille. En myöskään tuloksissani erottele eri tanssiryhmiä.

Heti ensimmäisellä viikolla törmäsin yllättävään seikkaan. Kysyttäessä millaista palautetta oppilaat olivat saaneet viikon aikana, sen täyttä antamattomuutta ei huomattu lainkaan. Yli puolet koki saaneensa koko ryhmää koskevaa yleisluontoista palautetta. Neljä oppilasta myös mainitsi, ettei ollut saanut ollenkaan henkilökohtaista palautetta tai vain vähän. Kuusi oppilasta näki saamansa palautteen korjaavan laatusena eli omien sanojensa mukaan rakentavana, kehittävänä tai täsmentävänä. Eräs koki sen edistävän kehitystään niin tanssijana kuin ihmisenäkin. Joku toinen taas puolusti vähäistä palautteensaantia kuin itsestään selvänä asiana:

Rakentavaa, tosin hirveästi palautetta ei kerennyt saamaan, sillä tehtiin improa ja lähinnä kerrattiin vanhaa.

Kaksi oppilaista sai mielestään myönteistä palautetta. Kahdeksan henkilön mukaan palautetta tuli liikkeellisistä asioista, mm. liikkeen laadusta ja laskuista tai korjausehdotuksia liikkeiden ja koreografian toteutukseen.

Tunneilla on tullut koko ryhmälle palautetta, sillä olemme tehneet kevättansseja. Palaute on koskenut lähinnä liikkeen laatua.

Eräs sivusta tarkkaileva oppilas kirjoitti kokemuksestaan näin:

palaute tuli muille suoraan, ei kiertelyä mikä on mielestäni hyvä juttu

Seuraavana tiedusteltiin millaisena oppilas koki saamansa palautteen. Kyselyyn osallistuneista harrastajista yli puolen mielestä saatu palaute oli korjaavan laatuista rakentavaa palautetta, joka kuitenkin koettiin loukkaamattomana ja siten positiivisena asiana. Se auttoi heitä kehittymään tanssijoina. Erään oppilaan mukaan palaute oli tällaista:

Palaute oli täsmentävää ja havainnollistavaa.

Mielestäni onkin järin mielenkiintoista huomata jonkun kokevan palautteenannon havainnollistavana, kun todellisuudessa sitä ei annettu lainkaan. Viisi ihmistä kirjoitti myönteisistä kokemuksistaan, jotka kuitenkin jäivät mieleen ei-niin-järisyttävinä ja asiallisina. Yksi oppilas ei kokenut palautetta minkäänlaisena sen yleisluontoisuuden vuoksi. Toisen mielestä se jäi liian vähäiseksi. Erään oppilaan kommentti:

Koska nyky perustuu kokeellisuuteen, pidän siitä että asioita saa pureksia itse.

kertoi rivien lomasta, ettei häntä haitannut palautteen puuttuminen.

Yhdeksän henkilöä ei kokenut haluavansa muuttaa mitään suhteessa palautteenantoon, vaan olivat tyytyväisiä kokemaansa. Viisi olisi mielellään vastaanottanut yleisesti enemmän palautetta ja kolme mainitsi henkilökohtaisen palautteen saamisen. Yksi oppilas ei vastannut kysymykseen.

4.2 Toinen viikko

Tällä kertaa palautteenannon muoto oli suullista. Tunneille osallistui yhteensä 18 oppilasta, joista melkein kaikki olivat viikon molemmilla tunneilla.

Toisen viikon aikana yllätykset edelleen jatkuivat, sillä ainoastaan yksi oppilas huomasi minun käyttäneen palautteenanto keinona vain suullista palautetta.

Paljon suullista palautetta. Kaikki korjaukset on tehty suullisen palautteen perusteella. Jenni antoi korjausten tekemiseen erilaisia mielikuvia ja muita kuvailevia ohjeita. Fyysisesti hän ei kuitenkaan näyttänyt mitään korjauksia.

Kolme henkilöä kirjoitti saaneensa palautetta enemmän kuin edellisellä viikolla, ryhmä- ja henkilökohtaisessa muodossa. Erityisen maininnan kahdelta ihmiseltä sai se, etteivät

he olleet vastaanottaneet henkilökohtaista palautetta lainkaan. Yhdeksän sai mielestään sekä korjaavaa että myönteistä palautetta ja saattoi kokea sen auttavan syventämään opittua ja korjaamaan omaa tekemistään. Eräässä vastauspaperissa luki oppilaan saaneen palautteen olleen vain korjaavan laatuista. Kahdeksan ilmoitti palautteen koskeneen tanssiteknisiä, laadullisia tai ilmaisullisia asioita.

Melkein kaikki oppilaat yhtä lukuun ottamatta kokivat saamansa palautteen positiivisena tai hyödyllisenä. Se antoi heille lisää intoa ja motivaatiota harrastukseen.

Palaute on auttanut minua huomaamaan asioita, joihin en ole kiinnittänyt huomiota.

Hyvänä! Palaute on ollut rakentavaa ja olen innostunut tekemään ajatustyötä myös kotona. Palaute myös saa minut ajattelemaan laskuja, ja liikkeiden tekemistä sekä lihas-
hasten käyttöä

Eräälle opinnäytetyöhön osallistuneelle suullisena annettu palaute antoi haastetta ymmärtämiseen. Hän oppii mahdollisesti paremmin visuaalisen kuin kuullun ohjeistuksen perusteella. Yhden henkilön mukaan mielikuvien runsas käyttö oli uudenlainen kokemus. Mielikuvaharjoituksia oli hänen mielestään silti aikaisemminkin ollut. Tästä voidaan päätellä, että runsaampi määrä oli oleellinen syy, joka aiheutti uusia tuntemuksia. Suullisen palautteen huomannut oppilas kertoi kokemastaan seuraavanlaisesti:

Suullinen palaute oli mukavaa vaihtelua, kun piti itse etsiä kehostaan opettajaa miellyttävä tapa tehdä asia. Tämä kuitenkin loi myös tietynlaista epävarmuutta, koska teimme kevätnäytöstä, jossa on tärkeää, että toteutetaan koreografin näkemystä.

Kysyttäessä muutoshalukkuutta suhteessa palautteenantoon kyseisen viikon tanssitunneilla, kolmasosa olisi halunnut muuttaa jotakin. Kolme heistä toivoi saavansa enemmän henkilökohtaista palautetta ja kaksi olisi mielestään oppinut paremmin visuaalisin keinoin. Mielikuvien ja muun sanallisen ohjauksen varassa työskentely oli haastavaa. Eräs toivoi palautteenantoon käytettävän enemmän aikaa:

Palautetta voisi välillä antaa vähän perusteellisemmin, jotta sen ehtisi sisäistää ja korjata asian. Jos siirtyy heti eteenpäin niin parannus unohtuu.

Loput kaksitoista olivat tyytyväisiä saamaansa palautteeseen.

4.3 Kolmas viikko

Jakson viimeisellä viikolla oppilaat saivat sanallista sekä fyysistä palautetta visuaalisesti ja koskettamalla. Tunneille osallistui yhteensä 11 oppilasta, joista kaikki olivat läsnä viikon molemmilla tunneilla.

Tällä viikolla oli jälleen vain yksi ihminen, joka selvensi palautteen tulleen juuri sanallisenä ja fyysisenä. Yleensä tanssitunnilla palaute onkin juuri näitä molempia, mutta aikaisempiin viikkoihin verrattuna palautteenanto oli muuttunut. Kaksi henkilöä vastaanotti palautteena mielestään sekä korjaavaa että myönteistä palautetta. Viisi koki saaneensa vain korjaavaa ja kaksi myönteistä. Kaikenlaista saatua palautetta pidettiin kuitenkin tärkeänä. Kaksi oppilasta kertoi palautteenannon kohdistuneen koko ryhmään ja myös heihin itseensä.

Henkilökohtaisena palautteena sain kehuja eräästä liikkeestä. Ryhmänä saimme kaikki yhteistä palautetta.

Toiset kaksi mainitsivat erityisesti itseen suunnatun palautteen ja kukaan ei kokenut palautteen menneen pelkästään ryhmälle. Yli puolet kirjoitti palautteen olleen tanssiteknisiin seikkoihin suunnattua, mikä saattoi johtua juuri fyysiluontoisesta palautteenannosta. Abstraktimpia ilmaisuun tai muuhun seikkaan liittyviä asioita on vaikeampi näyttää keholla. Eräs muisti saaneensa myönteistä palautetta musiikin kanssa yhteen tekemisestä.

Oppilailta tiedusteltiin millaisena he kokivat saamansa palautteen ja kahdeksan ilmoitti sen olleen heille positiivinen kokemus. Palaute sai aikaan motivoitumista ja innoittumista sekä oli oppilaiden mielestä tarpeellista, sillä sitä kautta mm. kinesteettinen tiedostaminen jalostuu. Kehujen myötä myös itseluottamus paranee. Kahden henkilön mielestä palautteenanto kokemuksena oli rakentavaa ja yksi oppilas kommentoi asiaa lyhyesti:

Palaute on ollut sopivaa

Kolmannen viikon jälkeen kukaan, paitsi yksi oppilas, ei olisi halunnut muuttaa mitään palautteenannossa.

En oikeastaan. Jenni antoi hyvässä suhteessa sekä henkilökohtaista että kaikkia koskevaa palautetta.

En oikeastaan mitään olisi muuttanut. Ei tullut oloa, että jotakin jäi ”puuttumaan” tai että jokin asia palautteessa olisi ollut epäselvä

Henkilö, joka ei yhtynyt edellisten mielipiteeseen, ei ollut tanssitunneilla mukana jakson kahtena aikaisempana viikkona, eikä siten käynyt läpi muutosvaiheita. Hän ei siis kokenut tilannetta mitenkään poikkeavaksi aiemmin käymiinsä tunteihin verraten. Ehkä oppilas oli tullut sokeaksi saamansa todellisen palautteen määrälle, jos hän koki sen määrällisesti samanlaisena kuin ennenkin. Yksi vastaaja jätti kohdan tyhjäksi.

4.4 Koko jakso

Kaikkia kolmea viikkoa koskeviin kysymyksiin vastasi 11 oppilasta. Kaikki eivät olleet tiedonkeruu jakson jokaisella tunnilla läsnä ja jotkut henkilöt, jotka olivat aikaisemmillä tunneilla, eivät välttämättä olleet viimeisellä, jonka aikana kyselyihin vastattiin.

Ensimmäisenä haluttiin tietää, kuinka oppilas oli kokenut aiempien viikkojen palautteenannon ja millaisia ajatuksia hänelle oli niistä herännyt. Seitsemän oli saanut enemmän palautetta kuin yleensä, mikä koettiin myönteisesti. Palaute sai oppilaat työskentelemään ahkerammin lisäämällä mm. intoa ja motivaatiota tanssia kohtaan. Myös omaan tekemiseen saatettiin kiinnittää enemmän huomiota viikkojen aikana. Erään mielestä palautteenanto oli ollut ”ok” ja jollekin toiselle sitä olisi voinut olla enemmän tiettyinä päivinä. Pohdittuaan tarkemmin koko kolmen viikon periodia, yksi vastaaja oli huomannut saaneensa erilaista palautetta kuin yleensä ja ettei ollut välillä saanut palautetta ollenkaan. Eräs jaotteli kokemuksensa viikoittain:

1. viikon palautteenannon koin mitättömäksi ja se hankaloitti omaa tekemistä. 2. viikon suullisen palautteen otin enemmänkin haasteena. 3. viikon palaute oli sellaista, jota toivoisin jatkossakin saavani.

Seuraavana kysyttiin, kokiko oppilas eroja saadessaan henkilökohtaista tai ryhmäkohtaista palautetta ja millaisia. Lähestulkoon kaikki olivat sitä mieltä, että henkilökohtai-

nen palaute oli parempaa, koska sen avulla ymmärsi korjaukset paremmin ja halusi enemmän paneutua asian kehittämiseen. Myös ryhmäkohtaista palautteenantoa pidettiin hyödyllisenä, tosin sitä ei otettu yhtä ”vakavasti”.

Henkilökohtaista palautetta saadessani kiinnitän siihen enemmän huomiota

Poikkeavasti edellisistä, eräs henkilö oli kuitenkin ymmärtänyt oppimisen reitin ja otti itseohjautuvasti vastuuta omasta oppimisestaan. Vastakohtana tälle voi oppilaalta puuttua todellinen sisäinen motivaatio, jolloin hänen oppimisensa on riippuvaista opettajan antamasta palautteesta.¹⁵

Kun saa henk.koht. palautetta, kiinnittää huomioita enemmän itseensä, mutta kun koko ryhmä saa yhteistä palautetta, kiinnittää automaattisesti huomiota myös toisiin; mitä toiset tekevät eri tavalla? ja mitä siitä voisi oppia.

Kolmanneksi tiedusteltiin, olivatko oppilaat huomanneet eroja oppimisessaan palautetta saadessaan ja kun eivät saaneet lainkaan palautetta. Melkein kaikki vastasivat huomaneensa selvän eron. Henkilökohtaisen palautteen koettiin vaikuttavan paremmin tanssijan kehitykseen. Oppilas yritti enemmän ja oppiminen saattoi olla nopeampaa, sillä omia virheitä ei välttämättä huomattu. Palaute ohjasi opittuja asioita oikeaan suuntaan, jolloin henkilölle syntyi varmuutta tekemisestään. Eräs osallistuja kuvasi kokemiaan tunteita palautteettomuudesta:

Selviä eroja. Tuli tunne, että lilluu ikään kuin haaleassa vedessä, eikä oikein tiedä mihin suuntaan lähteä. Oppiminen oli haparoivaa

Yksi oppilas ei ollut huomannut lainkaan eroa, mutta hän kuitenkin arveli palautteen edistävän oppimista.

Neljäs kysymys, ”minkälainen oppija olet? Millaisesta palautteesta huomasit oppivasi parhaiten?”, sai hyvin erilaisia vastauksia. Kolme vastaajista sanoi olevansa hitaita oppijoita:

¹⁵ Hannuksela 2009, 48.

Tarvitsen aikaa että sisäistän asiat. Pidän yksinkertaisesta, rehellisestä palautteesta. Pidän myös siitä että opettaja kiinnittää huomiota siihen onko palaute mennyt perille.

Vastaavasti yksi oli mielestään nopea oppija:

Mielestäni opin suht nopeasti, rakentava henkilökohtainen on aina parasta ja siitä oppii parhaiten, sillä tajuaa mitä tekee väärin/oikein.

Myös kolme muuta olivat henkilökohtaisen palautteen kannalla. Eräs oppilas otti pohdiskelevan kannan ja halusi tietää virheiden syyt, jotta voisi paremmin korjata niitä.

Joku toinen vastasi rehellisesti:

Olen huono ottamaan vastaan kehuja, sekä liian kovaa kritiikkiä. Vähän kerrallaan, niin hyvä tulee.

Kaksi opinnäytetyöhön osallistujaa oli visuaalisia oppijoita, joten heitä auttoi parhaiten liikkeen konkreettinen näkeminen.

Lopuksi vielä tiedusteltiin kuinka tärkeää palaute on oppilaille ja pyydettiin perustelemaan. Vastaajien mukaan palaute on erittäin tärkeää tai tärkeää. Ilman palautteenantoa oppilas ei välttämättä tiedosta tekeekö oikein tai väärin, joten palautteen avulla hän voi oppia nopeammin ja kehittää itseään. Palaute nähdään motivoivana tekijänä tanssinopeuksissa ja se viitoittaa oppilaan tien oppimiskokemuksiin.

Palaute on todella tärkeää, muuten opiskelisimme keskenämme ilman ohjausta. Palaute ohjaa oikeanlaiseen tekemiseen ja asenteeseen.

Eräs tanssijoista näki palautteensaannin henkilökohtaisempänä asiana ja koki tekemisensä olevan samantekevää jos ei saanut palautetta. Joku muu puhui palautteesta näin:

Äärimmäisen tärkeää. Palaute on tärkeä osa opettajan ja oppilaan välistä kommunikointia. Palautteen saaminen auttaa ja nopeuttaa kehittymistä, sillä siten oppii hahmottamaan omat heikkoudet/vahvuudet, ja pystyy tarkkailemaan niitä

5 POHDINTAA TULOXSISTA

Pedagogisen opinnäytetyöni tuloksista nousi mielenkiintoisesti esille, etteivät oppilaat kiinnittäneet juurikaan huomiota palautteenanto tapaan ja sen vuoksi eivät välttämättä tiedostaneet palautteen puutetta. Yhtenä pohdinnan arvoisena syynä tähän voi olla, että lukioikäiset nuoret kokivat palautteen itsensä kautta, jolloin itsen ulkopuoliset tekijät jäivät huomiotta. Pidempiä jatkoselvittelyjä voitaisiinkin tehdä siitä, miksi tanssioppilaat kiinnittäytyivät palautteenannon kohteeseen ja laatuun enemmän kuin sen suuntaamistapaan.

Kolmen viikon ajanjakson aikana koettiin palautteen suuntauksen lisääntyvän vähitellen ryhmäkohtaisesta henkilökohtaiseen. Tuntoaistin avulla varmasti voitiin osin vaikuttaa tähän oppilaiden tuntemukseen, sillä kosketus on hyvin henkilökohtainen kokemus. Korjaavan ja myönteisen palautteen suhteen ei ollut selkeästi havaittavaa linjaa ja niistä syntyneet kokemukset olivat satunnaisia.

Palautteen saaminen myöhemmin herätti enemmän motivoitumista kuin palautteettomuus ensimmäisen viikon aikana. Silloin kokemukset palautteen suhteen eivät olleet mieleenpainuvia, mikä oli odotettavaa. Viikko viikolta kuitenkin yleiskokemus palautteen saamisesta parani, sillä jakson päätöstä kohti edetessä palautteenantoa ei haluttu enää muuttaa yhtä paljon.

Osaltaan havainnot vastasivat ennakko-odotuksiani, olenhan itsekin ollut tanssioppilaina, mutta kiinnostukseni alla olleiden lähestymistapojen lähestulkoon täysi huomaamattomuus yllätti. Palautteen antamatta jättäminen koettiin toisella tavalla kuin arvelin. Se saattoi aiheuttaa joitakin luulojeni kanssa yhteensopivia huomioita, mutta ei ollut kuitenkaan yhtä radikaalisti koettu asia. Eräänä mahdollisena syynä voitaneen pitää hämmennystä uutta asiaa kohtaan, mikä aiheuttaa henkilölle tietoisien tai tiedostamattoman halun täyttää ns. epävarma tietämättömyys vähintäänkin kohtalaisen turvallisuuden tuovilla uskomuksilla. Tällaisessa tapauksessa voitaisiin puhua oppijan selkäydinreaktiosta,

jos näin tapahtuisi jokaisella samankaltaisella kerralla.¹⁶ Tällöin ei turvallisuuden tunne palvelekaan tanssitunnin tarkoitusta oppimiseen pyrittäessä.

Opettajana tehtäväni on tiedostaa oppilaan reaktiot ja pyrkiä kehittämään niitä oppimista edistävään suuntaan. Konkreettisesti tanssitunnin aikana selkein hyöty on palautteessa, joka on mahdollisimman moniulotteista ja erilaiset oppijat huomioivaa. Myös runsaan henkilökohtaisen palautteen antaminen on tarpeellista oppilaalle ja haasteena onkin, kuinka saada oppilas löytämään aidon sisäisen motivaation, jolloin myös ryhmäkohtaisen palautteen hyötyarvo tulee täytettyä ja oppilaalla on siten monipuolisemmat oppimismahdollisuudet.

¹⁶ Aalto 2004, 14.

LÄHTEET

Painetut lähteet

Aalto, Mikko 2004: *Parjaavasta kolautteesta korjaavaan palautteeseen*. 2. painos. Ryttylä: My Generation Oy.

Hannuksela, Riina 2009: Baletinopettaja opetussuunnitelmaa toteuttamassa. Teoksessa K. Hannula & T. Rautio (toim.) *Musta valkoisella. Kirjoituksia musiikin ja tanssin pedagogiikasta*. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 103. Jyväskylän ammattikorkeakoulu, ammatillinen opettajakorkeakoulu. 44 - 53.

LIITTEET

- Liite 1: Kyselylomake 1
- Liite 2: Kyselylomake

KYSELYLOMAKE 1

Liite 1.

1. Millaista palautetta olet saanut viikon aikana?

2. Millaisena koit sen?

3. Olisitko halunnut jonkin asian olevan toisin suhteessa palautteeseen? Mitä olisit muuttanut ja miten?

4. Olitko läsnä viikon kaikilla tunneilla?

Kirjoita tarvittaessa paperin kääntöpuolelle.

1. Kuinka olet kokenut aiempien viikkojen palautteenannon? Millaisia ajatuksia sinulle on niistä herännyt?

2. Koitko eroja oppimisessasi saadessasi henkilökohtaista tai ryhmäkohtaista palautetta? Millaisia?

3. Huomasitko eroja oppimisessasi saadessasi palautetta tai kun et saanut palautetta ollenkaan? Millaisia?

4. Minkälainen oppija olet? Millaisesta palautteesta huomasit oppivasi parhaiten?

5. Kuinka tärkeää palaute on mielestäsi? Perustelee.

Kirjoita tarvittaessa paperin kääntöpuolelle.